

Podnebno upravljanje

mag. Senka Šifkovič Vrbica, 8.12.2021

Institut "Jožef Stefan" Ljubljana, Slovenija
Center za energetska učinkovitost

Kaj je podnebno upravljanje

Podnebno upravljanje okvirno sestoji iz:

- ✓ podnebnih ciljev,
- ✓ strategij in politik,
- ✓ institucionalne organiziranosti za koordinacije izvajanja politik in ukrepov,
- ✓ znanstveno svetovalnega organa,
- ✓ sodelovanja javnosti pri podnebnem odločanju,
- ✓ spremljanje napredka.

Udeleženci posveta dne 18.11.2021 so ocenili, da je podnebno upravljanje v Sloveniji slabo ali zelo slabo.

Potrebe in vrzeli podnebnega upravljanja

- podnebno upravljanje ni politična prioriteta, ni dovolj politične volje;
- obstaja velik razkorak med sprejetimi ukrepi in izvajanjem – implementacijski deficit;
- nezadovoljivo izvajanje NEPN, nepoznavanje sprejetih ukrepov med nosilci teh ukrepov
- nimamo podnebnega zakona;
- ni organizacijske in kadrovske strukture (manko kadrov), niso opredeljene odgovornosti in določene osebe, nimamo telesa za horizontalno nadsektorsko in večsektorsko upravljanje in koordinacijo;
- slaba podnebna in okoljska pismenost političnih odločevalcev, nepoznavanje problemov
- slaba komunikacija in sodelovanje med ministrstvi;
- slabo upravljanje Sklada za podnebne spremembe in neustrezen program porabe sredstev, odvisen od vsakokratne politične volje;
- strateški načrti države so sektorsko razdrobljeni, ni preglednosti in medsebojne skladnosti;
- slabo povezovanje med državno in lokalno ravniyo glede podnebnih sprememb

Kaj že dobro funkcionira?

- EU zakonodaja in NEPN (+ strategija);
- služba Vlade za podnebne spremembe je bila dober model;
- Sklad za podnebne spremembe ima potencial za podporo dobrim ukrepom, finančna sredstva so na voljo;
- trend emisij TGP se je odcepil od rasti BDP;
- imamo del okoljsko tehnološko naprednega gospodarstva, ki si želi krepitve podnebnih ukrepov;
- na ministrstvih že imamo »ambiciozne dele«, ki si prizadevajo za izvajanje podnebnih ukrepov;
- v akademski sferi poteka razvoj potrebnega znanja, ki pa ni povezano ;
- na ravni občin se razvijajo dobre lokalne strategije in prakse;
- projekt Podnebna pot (Podnebno ogledalo in Lokalni semafor) in projekt Care4Climate.

Kaj potrebujemo?

- podnebno upravljanje mora postati politična prioriteta;
- odpraviti je treba razkorak med sprejetimi cilji, ukrepi in izvajanjem;
- potrebne so aktivnosti na politični in družbeni ravni;
- zaradi narave podnebnih ukrepov je potreben nov koncept razvojne politike;
- za izvedbo ukrepov bodo potrebne tudi družbene spremembe;
- zagotoviti je potrebno podnebno pravičnost, družbeno pravičen prehod;
- potrebno je oblikovanje in sklenitev družbenega dogovora;
- podnebno ukrepanje je treba približati ljudem, državna uprava mora biti zgled;
- potrebno je boljše povezovanje akterjev;
- zagotoviti je treba stabilnost podnebnega upravljanja, neobčutljivo na menjave oblasti;
- potrebujemo deklarativno postavitev politične prioritete za reševanje podnebne krize in tudi zelo konkretne rešitve na področju podnebnega upravljanja.

Organizacijska struktura

Organizacijska in kadrovska struktura za izvajanje zahtevnih nalog upravljanja:

- izpolnitev kadrovskih vrzeli, krepitev kadrovskih zmogljivosti - zagotovitev ustreznega števila ljudi, ki se s podnebnimi ukrepi ukvarjajo;
- nadsektorsko horizontalno vladno telo za koordinacijo izvajanja podnebne politike;
- opredelitev odgovornosti za izvajanje, določiti odgovorne osebe za posamezne naloge, povezovati osebe, ki v resorjih že delajo na politikah in ukrepih ali projektih (npr. MOP in MzI del);
- zagotoviti operativno vodenje izvajanja ukrepov, sprotno usklajevanje, reševanje problemov.

Znanstveno posvetovalno telo kot neodvisno telo, ki skrbi za sprotno upoštavanje znanstvenih ugotovitev.

Spremljanje mora biti vgrajeno v sistem upravljanja, zagotovljena mora biti merljivost ukrepov (ali so izvedeni ukrepi, ali dosegajo učinke, ali so pravi).

Podnebni zakon kot element podnebnega upravljanja.

Boljša povezovanje akterjev in komunikacija z javnostjo

Boljše povezovanje akterjev:

- boljše operativno povezovanje med lokalno in državno ravniyo, bolj vključiti občine in jih podpreti s strani države (npr. tehnična pisarna za podpro občinam za prilagajanje na podnebne spremembe);
- okoljsko tehnološko naprednega dela gospodarstva;
- povečati povezanost in vključenost akademske sfere v procese.

Izboljšanje komunikacije med deležniki in z javnostjo:

- boljše komuniciranje med resorji/sektorji;
- boljša komunikacija - zajeti mora celo globino deležniške strukture: med sektorji/resorji, med državno in lokalno ravniyo, in gospodarstvom/industrijo, nevladnimi organizacijami, javnosti, vključevanje stroke;
- odprtost, prostor za sodelovanje javnosti, predvsem mladih;
- potrebujemo nove komunikacijske forme za boljše komuniciranje (npr tudi ljudske skupščine).

Izboljšanje drugih elementov upravljanja

- **upravljanje finančnih sredstev:** izboljšati upravljanje Sklada za podnebne spremembe in drugih virov sredstev. Zagotoviti ustreznejše načrtovanje porabe: izboljšati in odprt postopek priprave programa, vključiti znanstveno posvetovalno telo. Zagotoviti tudi stabilnost programa porabe sredstev, ki sledi dolgoročnemu programu (neodvisno od menjave oblasti).
- **strateški načrte države:** potrebno zagotoviti preglednost, sektorsko skladnost strateških načrtov države ter bolje opredeliti odgovornosti;
- **Izboljšati podnebno in okoljsko pismenost** pri vseh akterjih, vključno pri političnih odločevalcih.